

Landstingsstyrelsens protokoll

Sammanträdet den 23 juni 1999

§ 93 - 108

Beslutande

Toivo Hofslagare (s), ordförande
Kenneth Backgård (ns)
Yvonne Stålnacke (s), vice ordförande
Harry Nyström (v)
Maria Salmgren (m)
Rune Grankvist (s)
Margareta Henricsson (ns)
Ann-Christine Lindehag-Sundström (s)

Hans Rolfs (s)
Lars Wikström (kd)
Bengt Ek (s), ersättare
Ulla V Holmström (s), ersättare
Doris Sevä-Messner (ns)
Disa Ådemo (s)
Göran Hedberg (ns), ersättare

Övriga

Els Jakobsson (fp), ersättare
Jan-Erik Andersson, hälso- och sjukvårdsdirektör
Carola Fransson, ekonom

Tomas Keisu, landstingsdirektör
Gunnar Pettersson, kanslichef
Gunder Berg, sekreterare

Gunder Berg

Justerat den 23/6 1999

Justerat den 23/6 1999

Toivo Hofslagare, ordförande

Harry Nyström, justerare

Bevis

Justeringen har tillkännagivits genom anslag på landstingets officiella anslagstavla den 24/6 1999. Överklagandetiden utgår den 15/7 1999.

Carina Lundberg

NORRBOTTENS LÄNS LANDSTING

Val av protokolljusterare 3
Slutlig föredragningslista 3
För kännedom 3
Landstingsdirektörens rapport 3
Delårsrapport januari - april 1999 7
Översyn av hälso- och sjukvårdens organisation och verksamhetsinnehåll 8
Medfinansiering av projekt för utveckling av sportfisket i Torneälven 9
Medfinansiering av Norrbottens Energikontor 10
Bidrag för genomförande av Forum Litauen 11
Yttrande över delbetänkandet (SOU 1999:39) Vuxenutbildning för alla?
Andra året med Kunskapslyftet 11
Yttrande över betänkandet (SOU 1999:21) Lindqvists nia - nio vägar att
utveckla bemötandet av personer med funktionshinder 13
Yttrande över rapporten Bilstöd till personer med funktionshinder 15
Finansiering av vårdavtal i Piteå 16
Finansiering av tjänsteköp av utbildningsplatser 17
Gemensam infrastruktur för datakommunikation mellan landstingen i norra
sjukvårdsregionen 17
Grundutbildning av en grupp på ytterligare 30 sjuksköterskor 19
Bilaga 20

§ 93

Val av protokolljusterare

Harry Nyström (v) utses till att jämte ordföranden justera protokollet.

§ 94

Slutlig föredragningslista

Utsänd preliminär föredragningslista fastställs efter komplettering med ärendet ”Grundutbildning av en grupp på ytterligare 30 sjuksköterskor”.

§ 95

För kännedom

Delegationsbeslut m m enligt bilaga. Vidare anmäler ordföranden att nästa sammanträde med landstingsstyrelsen är framflyttat från 9 september till 7 september kl 15.00.

§ 96

Landstingsdirektörens rapport

Dnr 17- 99

Landstingsdirektören lämnar följande rapport:

Rapport från Kvinnor Kan

Arbetet med förberedelserna inför Kvinnor Kan-mässan i Norrbotten den 15 - 18 juni år 2000 har nu kommit en bit på väg. Den 14 juni träffade Samarbetsrådet, där medarrangörerna är representerade, styrelsen för stiftelsen Kvinnor Kan för första gången. Landstinget representerades av Yvonne Stålnacke (s). Tillsammans gick man igenom nuläget i projektet och tidsplaner för arbetet.

Ett antal arbetsgrupper har startats för att hantera frågor som mat, mässvärdinnor, seminarieprogram, resor m m. I höst kommer en person att projektanställas vid kansliet i Norrbotten för att ansvara för seminarieprogrammet vid mässan.

För landstingets medverkan som arbetsgivare vid handelsmässan kommer jag efter semestern att starta ett landstingsinternt projekt för att förbereda en monter med innehåll och program som ska visa upp vår kunniga personal och den kvalificerade verksamheten inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Aktuellt läge på neonatalavdelningen i Boden

Tretton tillsvidareanställda och fyra vikarierande neonatalsjuksköterskor har sagt upp sig med krav på 3 500 kr mer i månadslön. Luleå-Bodens sjukvårdsförvaltning har utannonserat tjänsterna. Sista ansökningsdag var 20 april.

Den 15 juni är läget att tio som har sökt tjänst har tackat ja till anställning. Förhandlingar pågår dock fortfarande varför dessa uppgifter snabbt kan förändras. De verksamhetsansvarigas bedömning är att det fortfarande finns problem med bemanningen, men att den är tillräcklig för att fortsätta att bedriva verksamhet.

Hälso- och sjukvård åt asylsökande 1998

Landstinget har ansvaret för hälso- och sjukvård åt asylsökande. Staten ger en schablonersättning som ska omfatta hälso- och sjukvårdsinsatser inklusive tolk, hjälpmedel och transporter. För vård där kostnaden för en vårdkontakt överstiger 50 000 kr lämnas särskild ersättning. Vuxna asylsökande har rätt till akut sjukvård och tandvård medan barnen har rätt till samma hälso- och sjukvård som norrbottniska barn.

Antalet asylsökande boende i flyktingförläggningen i Boden har under 1998 varit 410 personer.

Landstinget har fått schablonersättning till tandvård med 223 tkr samt till hälso- och sjukvård med 3 930 tkr, totalt 4 153 tkr. Landstingets kostnader blev under 1998 totalt 5 848 tkr, varav 321 tkr för tandvård. Verksamheten gick därför med 1 695 tkr i underskott.

Tandvård

Barn och ungdom kallas till hälsokontroll, erbjuds fullständig behandling (exklusive tandreglering) samt narkossanering vid behov (åtta narkossaneringar har genomförts).

För vuxna gäller akutbehandling (fyllningar, rotbehandlingar, extraktioner) samt enstaka protetiska ersättningar vid mycket stora behandlingsbehov.

De problem man sett under året är att uteblivande från avtalade tider är vanligt. Man anser också att det finns etik- och arbetsmiljöproblem med enbart akuttandvård till vuxna eftersom stora vårdbehov som inte kan betecknas som direkt akuta är vanligt hos patienter äldre än 18 år. Helt eller delvis tandlösa patienter är vanligt.

Hälso- och sjukvård

Flyktingmedicinska enheten vid Björknäs vårdcentral har under året haft 2 682 besök. Antalet besök i öppen specialistvård är 412 och antalet vård dagar i sluten vård är 1 247. Antalet personer vars kostnader för vårdkontakter uppgår till mer än 50 000 kr är 20. I elva ärenden har Statens invandrarverk ej gett ersättning, varför dessa överklagats till regeringen.

Av kostnaden på 5 527 tkr avser kostnaderna för slutenvård 3 491 tkr, öppen vård 391 tkr, tolkkostnader 288 tkr samt övriga kostnader inklusive personalkostnader vid flyktingmedicinska enheten 1 357 tkr.

I jämförelse med 1997 har kostnaderna ökat med 2 mkr. Det är främst ökningen av sluten vård inom psykiatrin som bidragit till det stora underskottet.

Enligt Statens invandrarverk avviker Norrbotten från övriga landet vad gäller konsumtion av sluten psykiatrisk vård. Diskussion kommer att upptas med berörda.

Enligt överenskommelsen mellan staten och Landstingsförbundet om sjukvård åt asylsökande ska parterna följa tillämpningen av överenskommelsen. Genom en enkätundersökning hos sjukvårdshuvudmannen i april svarar Landstingsförbundet för den del som avser vårdens omfattning och landstingets kostnader. Uppföljningen kommer att ligga till grund för överläggningar om ersättningen till landstingen för sjukvård åt asylsökande från och med år 2001.

Anmälan av revisionsrapporter

Rutiner och intern kontroll vid ersättning för sjukresor

På uppdrag av landstingets revisorer har Komrev översiktligt kartlagt rutiner och intern kontroll vid nyttjande och ersättning för sjukresor. Kartläggningen, som grundas på intervjuer med några handläggare, visar på brister i kontrollkedjan i några avseenden:

- När landstinget betalar för sjukresa med taxi sker ej någon verifiering av att ett besök också gjorts vid någon sjukvårdsinrättning.
- Risk för dubbelbetalning finns i form av att landstinget kan ersätta såväl taxiresa som ersättning för nyttjande av egen bil utan att systemet larmar.
- Verifiering av att behovskriterierna för nyttjande av taxitransport uppfylls är svårt att genomföra i nuvarande system.

Revisorerna har inte gjort någon stickprovsgranskning av taxiresor eller utbetalda ersättningar för nyttjande av egen bil och kan därför inte visa att felaktiga utbetalningar faktiskt förekommit. De bedömer dock att ovan påpekade brister i kontrollrutinerna bör elimineras och uppmanar styrelsen att initiera en översyn av reglerna.

Mina kommentarer

Den översyn av kontrollrutinerna som revisorerna efterlyser kommer att genomföras under hösten. Eventuella förändringar av reglerna behandlas i anslutning till arbetet med landstingsplanen för år 2000.

Regler för sponsring och stöd till föreningar

Landstingets revisorer har uppmärksammat att det från förvaltningar och nämnder förekommer sponsring till idrottsföreningar och enskilda arrangemang. Besluten har tagits av tjänstemän eller av nämnd. Några landstingsövergripande regler om sponsring finns inte.

Landstinget lämnar stöd och bidrag inom kultur- och utbildningsområdet genom kultur- och utbildningsnämnden enligt det regelverk som fullmäktige fastställt. Revisorerna ställer sig tveksamma till om övriga nämnder eller dess förvaltningarna ska lämna bidrag av sponsringskaraktär till exempelvis idrottsföreningar och deras arrangemang.

Eftersom landstingsövergripande regler saknas inom detta område uppmanar revisorerna landstingsstyrelsen att fastslå en koncernövergripande policy beträffande stöd och bidrag av sponsringskaraktär.

Mina kommentarer

Landstinget betraktar sponsring som en marknadsaktivitet som ska bedömas/genomföras efter den effekt insatsen ger. Sponsring ska inte ersätta eller användas istället för annan stöd- eller bidragsverksamhet.

Anmälan av FoU-rapporter

Prevalens och incidens av polikliniskt diagnostiserade minnesstörningar i ett geografiskt definierat område i Sverige

Av Niels Andreasen, rehabiliteringskliniken, Piteå äldvåldals sjukhus.

I mitten av 80-talet hade demensproblemet blivit allt större inom svensk sjukvård, så även i Piteå. Problemet bestod framförallt i att människor med minnesstörningar inte fick någon ordentlig utredning och därför ofta placerades på fel plats och på fel vårdnivå, vilket medförde dels onödiga kostnader, dels att patienterna inte fick den vård de rimligen borde ha.

Syftet med studien var att bedöma antal nyinsjuknade i demens (incidens) och antal sjuka i demens (prevalens) inom Piteå äldvald med en befolkning på 62 000 invånare.

I studien ingick alla invånare med minnesstörningar av en sådan grad att patienten själv eller hans omgivning hade noterat att något var galet. Patienterna genomgick en standardiserad klinisk undersökning, omfattande sjukdomshistoria, provtagningar och klinisk observation under utredningstiden. Genom att patienterna i upptagningsområdet kom till kliniken för utredning kunde man uppnå den översikt som krävs för att besvara frågan om hur många som är sjuka och antalet nyinsjuknade. Dessutom fick man möjlighet att bedöma hur stor andel av befolkningen som var i behov av samhälleliga insatser.

Resultaten visade att incidensen (antal nyinsjuknade) var 0,295 procent i hela befolkningen, varav 0,84 procent för människor som var 65 år och äldre. Samtidigt beräknades prevalensen (antalet patienter i befolkningen med sjukdomen) till 0,755 procent i hela befolkningen och 2,2 procent i befolkningen över 65 år. Det betyder att årligen behöver 300 personer per 100 000 invånare över 40 års ålder sjukvård och social service vilket motsvarar 186 patienter i äldvalden eller ungefär 700 personer i hela länet.

Motioner under beredning

Följande motioner är under beredning:

Motion (motionär)	Handläggning
Motion 5/99 om värdighetsgaranti för trygghet i vården (kd-gruppen)	Styrelsen 1999-09-09 Fullmäktige 1999-09-23
Motion 7/99 om behandling av ofrivillig barnlöshet (c- och fp-grupperna)	Styrelsen 1999-09-09 Fullmäktige 1999-09-23
Motion 8/99 om öppna sammanträden i styrelse, direktorier och nämnder (v-gruppen)	Styrelsen 1999-09-09 Fullmäktige 1999-09-23
Motion 9/99 om parallellimporterade läkemedel (v-gruppen)	Styrelsen 1999-09-09 Fullmäktige 1999-09-23
Motion 10/99 om omvårdnad inom hälso- och sjukvården (ns-gruppen)	Styrelsen 1999-09-09 Fullmäktige 1999-09-23

Remissyttranden

Följande handläggning föreslås för inkomna remisser:

Yttrandet avser (yttrande till)	Senast	Handläggning
Betänkandet (SOU 1999:51) Smittskydd, samhälle och individ (Socialdepartementet)	1999-10-15	Styrelsen 1999-09-09 Fullmäktige 1999-09-23
Förslag på nya mottagare av nationella uppdrag 2000 - 2002 (Kulturdepartementet)	1999-08-06	Ordföranden avger yttrande

Beslut

Rapporten godkänns.

§ 97

Delårsrapport januari - april 1999

Dnr 3-99

Ärendebeskrivning

Landstingets verksamhetsplanering ska vara kontinuerlig och sammanhållen. Den består av målformulering, resursfördelning, uppföljning och utvärdering. I den årliga landstingsplanen fastställer landstingsfullmäktige mål och resurser för landstinget samt ramar för verksamheterna. I begreppet ramar inryms såväl krav och riktlinjer som ekonomiska ramar. Landstingsstyrelsen har landstingsfullmäktiges uppdrag att ansvara för att verksamheten bedrivs enligt de mål och ramar som landstingsfullmäktige har bestämt, samt enligt gällande lagar och författningar.

Uppföljningen av de ekonomiska ramarna sker i form av delårsrapporter som redovisas i maj och oktober. I december redovisas en bokslutsprognos. Rapporterna innehåller prognoser över förvaltningarnas ekonomiska resultat i förhållande till budget.

Den första delårsrapporten för året pekar på att koncernens kostnader kommer att överstiga intäkterna med 266 mkr. Det är 71 mkr sämre än budgeterat.

Beredningens förslag

Delårsrapporten godkänns.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

§ 98

Översyn av hälso- och sjukvårdens organisation och verksamhetsinnehåll

Dnr 566-99

Ärendebeskrivning

Landstingsfullmäktige har i direktiven för år 2000 fastslagit att befolkningens behov av hälso- och sjukvård ska vara utgångspunkten för hur sjukvården i Norrbottens ska utvecklas och förbättras. Förvaltningarnas fördelning av resurser till sjukvården ska utgå från prioriteringsprinciperna så som de uttrycks i riksdagens beslut.

De som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården. Medborgarna ska erbjudas en god tillgänglighet och valfrihet. Om kraven på tillgänglighet och valfrihet kommer i konflikt med behovsprincipen är det den senare som har företräde.

Den norrbottniska hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar. Utvecklingen av medicinsk kunskap och teknik, befolkningsförändringarna, tillgången till kompetent personal och landstingets allvarliga ekonomiska situation är faktorer som alla påverkar landstingets möjligheter att bedriva en god hälso- och sjukvård in på 2000-talet.

Landstingsfullmäktige har därför uppdragit åt styrelsen att omedelbart inleda en översyn för att identifiera vilka konsekvenser dessa utmaningar får för vårdens organisation och verksamhetsinnehåll samt ge förslag till hur dessa utmaningar ska mötas. Det ska ske i en bred process där anställda, samtliga politiska partier och fackliga organisationer deltar.

Beredningens förslag

- 1 Åt landstingsdirektören uppdras att organisera översynen i enlighet med landstingsfullmäktiges krav samt att omedelbart påbörja den.
- 2 Landstingsstyrelsen ska fortlöpande informeras om översynsarbetet.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

§ 99

Medfinansiering av projekt för utveckling av sportfisket i Torneälven

Dnr 427-99

Ärendebeskrivning

Hushållningssällskapet I Norrbottens län har tagit initiativ till ett projekt som ska utveckla sportfisket efter Torneälven. Syftet är att få ett långsiktigt hållbart nyttjande av resursen fisketurism för att boende efter älvdalen ska kunna leva kvar i sin bygd.

Torneälven har genom alla tider haft stor betydelse för den östra delen av vårt land. Laxfisket har en enorm ekonomisk potential. Med 50 000 fiskare årligen och en försiktig skattning att varje fiskedygn ger 250 kr per person skulle detta motsvara 12 mkr årligen, eller 10 - 15 arbetstillfällen. Utvecklingen av sportfisket efter Torne älv skulle kunna vara det komplement som behövs för bygdens långsiktiga överlevnad.

Projektet löper över två år med en total budget på 1 052 000 kr. Från Interreg II, Nordkalotten, söks 513 000 kr. Nationell medfinansiering söks från Haparanda, Övertorneå, Pajala och Kiruna kommuner samt från landstinget, länsarbetsnämnden och länsstyrelsen. Finsk offentlig finansiering söks med 25 000 kr.

Det sökta bidraget från landstinget är 46 215 kr, fördelat på två år.

Beredningens förslag

Ansökan avslås.

Yrkande

Harry Nyström (v):

- Ansökan bifalls.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på beredningens förslag och yrkandet och finner beredningens förslag antaget.

Beslut

Ansökan avslås.

Reservation

Av Harry Nyström (v):

Vänsterpartiet reserverar sig mot att landstingsstyrelsen ej bifallit vårt förslag av projekt för utveckling av sportfisket i Torneälven.

Vi har i en motion till landstingsfullmäktige pekat på att laxfisket i Kalix och Torne älvar i alla tider haft stor betydelse för den östra delen av vårt land. Svaret på motionen lyder att landstinget därför i arbetet med tillväxtavtalet

kommer att lyfta fram laxfisket som en viktig konkurrensfördel för turismindustrin.

Nu hade landstingsstyrelsen möjligheter att verkställa landstingsfullmäktiges beslut från den 18 mars 1999, men istället väljer man att avslå projektet för futtiga 46 000 kr på två år.

Vi bör ha klart för oss att sportfisket efter Torne älv skulle vara ett komplement som behövs för bygdens långsiktiga överlevnad.

§ 100

Medfinansiering av Norrbottens Energikontor

Dnr 467-99

Ärendebeskrivning

Norrbottens energikontor (NENET) etablerades 1997 på initiativ av Kommunförbundet Norrbotten. Det är ett treårigt projekt som under projektperioden finansieras av EU DG XVII (37,5 procent), Kommunförbundet (25 procent), Länsstyrelsen (25 procent) och Bodens kommun (12,5 procent).

Under projekttiden har NENET i huvudsak arbetat med energieffektivisering och därtill kopplade miljöfrågor samt byggt upp en länskompetens inom energiområdet innefattande bl a EU-samarbete, finansieringsvägar och bio-bränslen. I NENET:s verksamhetsidé ingår särskilt att stödja och utveckla länets medverkan i EU-samarbetet inom energi- och miljöområdet. NENET är ett av närmare 200 regionala energikontor inom EU. Via Kommunförbundet är samtliga kommuner med i NENET. NENET:s insatser under projekttiden har mottagits positivt.

Framöver föreslås NENET få ett än tydligare uppdrag att vara ett regionalt organ i energi- och miljöfrågor med uppgifter som att ta fram energistrategier på länsnivå, att vara länken mellan FOU och aktörer i länet inom området energi samt att initiera och driva energi- och miljöprojekt.

NENET föreslås i framtiden vara organiserat i aktiebolagsform med en fast personalstyrka på tre personer och vid behov projektanställd personal som finansieras av specifika projekt. Den nuvarande styrelsen föreslår en bred offentlig basfinansiering för att garantera energikontorets fortlevnad som oberoende och engagerad energiaktör.

Den årliga finansieringen är i huvudalternativet beräknat till totalt 1 980 tkr. Utöver detta tillkommer en insats till aktiekapitalet. I det andra alternativet är den årliga totalkostnaden 1 770 tkr.

NENET ansöker om landstingets medverkan i NENET:s verksamhet till en årlig kostnad av 360 tkr. En initial insats till aktiekapitalet tillkommer.

Beredningens förslag

Ärendet återremitteras för ytterligare beredning.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

§ 101

Bidrag för genomförande av Forum Litauen

Dnr 488-99

Ärendebeskrivning

Den 1 - 2 oktober arrangeras Forum Litauen 1999 i Jönköping. Huvudarrangör är landsting, länsstyrelse och kommuner i Jönköpings län samt Svensk-Litauiska Riksföreningen. Syftet med Forum Litauen är att utveckla samarbete mellan Litauen och deltagande länder på nationell, regional och lokal nivå.

För genomförandet ansöker arrangörerna om bidrag med 25 000 kr från landstinget. Motsvarande ansökan har riktats till andra kommuner och landsting i Sverige.

Beredningens förslag

Ansökan avslås.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

§ 102

Yttrande över delbetänkandet (SOU 1999:39) Vuxenutbildning för alla? Andra året med Kunskapslyftet

Dnr 499-99

Ärendebeskrivning

Utbildningsdepartementet har gett landstinget tillfälle att yttra sig över delbetänkandet, som avgetts av Kunskapslyftskommittén. Kommittén har fått regeringens uppdrag att följa den femåriga vuxenutbildningssatsningen. Detta är

kommitténs tredje delbetänkande och uppdraget i sin helhet ska vara slutfört senast den 1 mars 2000.

Yttrandet ska vara departementet tillhanda senast den 18 augusti 1999. Eftersom nästa sammanträde med landstingsfullmäktige infaller senare är det landstingsstyrelsen som avger landstingets yttrande.

Beredningens förslag

Följande yttrande avges:

Landstinget vill understryka kunskapslyftets betydelse för den regionala utvecklingen. Det är av vital betydelse för en region att vara så attraktiv som möjligt för att kunna attrahera både företag och kvalificerad arbetskraft. Det är av stor vikt att höja utbildningsnivån för att kunna möta arbetsmarknadens behov av kompetent personal i framtiden. En viktig aspekt för landstinget är behovet av personal till vård- och omsorgsområdet.

I det regionala tillväxtavtalet för Norrbotten identifieras ett antal samverkande grupper som partnerskapet lyft fram som utvecklingsområden. Denna typ av kluster av företag är en form av regional specialisering utan att det leder till beroende av en enda stor tillverkare. Landstinget delar kommitténs rekommendation att kommunerna ska satsa på regionala kontakter vid sin uppläggning av utvecklingsstrategier för kunskapslyft och livslångt lärande.

Landstinget stödjer kommitténs planer på att utreda frågan om fristående vuxenutbildningsenheter. Den nuvarande kopplingen till kommunal vuxenutbildning försvårar och hämmar utbudet av utbildningar. Om mångfalden av utbildningar ska finnas kvar inom vuxenutbildningen måste utbildningsanordnaren ges rätt att sätta betyg. Den föreslagna utredningen bör också överväga om statens pengar ska gå direkt till anordnaren.

Vidare instämmer landstinget i kommitténs förslag att en försöksverksamhet inrättas med syftet att på föreslaget sätt ta vara på den reella kompetens som finns hos många människor. Denna försöksverksamhet med att identifiera reell kompetens, s k validering, kan sedan successivt byggas ut, allt eftersom erfarenheterna medger en utbyggnad.

I tidigare remissvar har landstinget framhållit hur viktigt det är att lägga en helhetssyn på studiefinansieringssystemet. En samordning av regler och finansieringsmöjligheter gagnar både de enskilda sökandena och skolorna. I Norrbotten har vi långa reseavstånd, vilket medför att många utestängs på grund av orimliga resekostnader. Detta bör beaktas i finansieringssystemet.

Landstinget ser med tillfredsställelse på förslaget att Landstingsförbundet, Kommunförbundet och Folkbildningsrådet får i uppdrag att gemensamt arbeta fram underlag för hur ansvaret för att erbjuda hjälpmedel ska fördelas till vuxenstudierande med funktionshinder.

Beslut

Yttrande enligt beredningens förslag avges.

§ 103

Yttrande över betänkandet (SOU 1999:21) Lindqvists nia - nio vägar att utveckla bemötandet av personer med funktionshinder

Dnr 355-99

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har gett landstinget tillfälle att yttra sig över betänkandet, som avgetts av bemötandeutredningen. Utredningens uppdrag har varit att kartlägga och analysera frågan om bemötande av personer med funktionshinder.

Yttrandet ska vara departementet tillhanda senast den 30 juni 1999. Eftersom nästa sammanträde med landstingsfullmäktige infaller senare är det landstingsstyrelsen som avger landstingets yttrande.

Beredningens förslag

Följande yttrande avges:

Allmänt om utredningen

Utredningen visar på ett tydligt sätt att det fortfarande finns stora brister i bemötandet av personer med funktionshinder. Många känner sig kränkta, kontrollerade och ifrågasatta. Landstinget stöder i huvudsak de vägar att utveckla bemötandet som utredningen föreslår.

För att de grundläggande handikappolitiska värderingarna ska nå fram till den verklighet där beslut som berör människor med funktionshinder fattas är utredningens förslag viktiga markeringar. De syftar till att påverka det kollektiva och det individuella bemötandet.

I det kollektiva bemötandet är det viktigt att beslut som fattas av politiker och chefer bidrar till att personer med funktionshinder får möjlighet till full delaktighet och jämlikhet. Deras inställning och handlande är vägledande för hur andra i organisationen uppträder och fungerar. Det gäller att skapa en kultur som uppmuntrar till det goda mötet med omtanke, inlevelseförmåga och jämberördighet som honnörsbegrepp.

Detta kan man åstadkomma på olika sätt. Landstinget antog våren 1997 ett handikappolitiskt program. Programmet ska vara vägledande för förvaltningarna. Processen att öka kunskapen och förståelsen utgår från bl a det handikappolitiska programmet. Ett handikappolitiskt program är dock inte tillräcklig garanti för att intentionerna ska bli verklighet. Det handlar om ett långsiktigt arbete där handikappörelsen är en viktig samarbetspart.

För att ett gott bemötande på alla nivåer ska bli verklighet är det viktigt att allas ansvar poängteras. Det är i mötet mellan den funktionshindrade och personalen som bemötandet verkligen synas.

Utredningens förslag

Det är oroväckande att full delaktighet och jämlikhet inte respekteras i praktisk handling. Vi stödjer därför förslaget att göra ett förtydligande i grundlagen för att klargöra samhällets ambitioner. När kommuner och landsting dröjer med att verkställa de domar enligt LSS och SoL som länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätten beslutat är det extra allvarligt och upprörande.

Vi är tveksamma till förslaget att ge länsstyrelsen möjlighet att förelägga en kommun eller ett landsting att mot vite bygga upp en service i erforderlig omfattning. Det borde vara en fråga som kan hanteras inom den egna organisationen i samverkan med handikapporganisationerna. Frågan bör först tas upp i Kommunförbundet och Landstingsförbundet för att åstadkomma ett gemensamt förhållningssätt. Om detta inte leder till att kommuner och landsting följer domarna kan lagstiftning övervägas.

Vi delar utredningens uppfattning att innehållet i råd och stöd enligt LSS är oklart. Det är viktigt att insatsen förtydligas. Hälso- och sjukvårdslagens intentioner om hälso- och sjukvård på lika villkor och prioriteringar med utgångspunkt från behovet av hälso- och sjukvård får emellertid inte sättas ur spel. Det är därför viktigt att insatsen inte innehåller behandlingsinsatser som omfattas av HSL.

Förslaget att införa en funktion för hantering av synpunkter och kritik på bemötandet är enligt landstingets mening redan tillgodosett genom den verksamhet som patientnämnden bedriver.

Utredningens förslag att skapa ett nationellt program för kompetensutveckling är vällovligt. Det är viktigt att kompetensen om bemötande ökar i hela samhället. Syftet med det nationella programmet bör främst vara att skapa en samsyn mellan myndigheter och organisationer på riksnivå.

Det är i mötet mellan enskilda människor som fördomar och okunnighet avslöjas. Handikappreformens medverkan i undervisningen, gemensamma aktiviteter mellan huvudmännen och handledning i det praktiska vardagsarbetet är aktiviteter som långsiktigt kan höja kunskapen om funktionshindrades villkor och förändra bemötandet. Vi anser att det är viktigt att varje huvudman tar ansvar för utvecklingen inom sitt ansvarsområde. Det nationella programmet kan vara ett stöd i detta arbete.

Beslut

Yttrande enligt beredningens förslag avges.

Särskilt yttrande

Av Els Jakobsson (fp):

Handikappreformen, som genomfördes av den borgerliga regeringen på initiativ av folkpartiet, har inneburit en revolution för många funktionshindrade. Rätten till personlig assistans har gett människor med svåra funktionshinder ökade möjligheter och frihet att själv forma vardagen. Den socialdemokratiska regeringen har sedan dess genomfört försämringar i reformen som vi är kritiska till. Till exempel har barns rättigheter till personlig assistans försämrats.

Utredarens förslag skulle stärka de funktionshindrades rättigheter ytterligare. Vi delar därför i stort utredningens uppfattning och slutsatser att det finns

stora brister i bemötandet av personer med funktionshinder. Många människor känner sig kränkta, kontrollerade och ifrågasatta. Arbetsförhållanden, oklara regelsystem, mindre resurser och värderingsförändringar påverkar bemötandet. Vi anser dock att utredningen allt för lite lyfter fram barnperspektivet som omnämns i FN:s barnkonvention där barnens rätt till delaktighet och full jämlikhet i samhället betonas.

§ 104

Yttrande över rapporten Bilstöd till personer med funktionshinder

Dnr 495-99

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har gett landstinget tillfälle att yttra sig över rapporten, som på regeringens uppdrag utarbetats av Riksrevisionsverket (RRV).

Yttrandet ska vara departementet tillhanda senast den 15 juli 1999. Eftersom nästa sammanträde med landstingsfullmäktige infaller senare är det landstingsstyrelsen som avger landstingets yttrande.

Beredningens förslag

Följande yttrande avges:

Allmänt om rapporten

Landstinget delar utredningens uppfattning att bilstödet utformning missgynnar personer som av olika skäl, bl a grava funktionshinder, inte deltar i eller har deltagit i arbetslivet. Detta är olyckligt då bilstöd istället för färdtjänst innebär att kostnaderna för den enskilde och det offentliga reduceras väsentligt. Jämfört med färdtjänst betyder tillgång till egen bil ofta större frihet och flexibilitet i resandet, kortare restider och sannolikt bättre försörjningsmöjligheter.

Det är inte bra att bristen på kunskap om bilstödet effekter för brukarna försvårar möjligheterna att identifiera behov av förbättringar av stödet.

Rapportens förslag

Förslaget innebär att landsting, kommunerna och Vägverket blir mer aktiva i bedömnings- och beslutsprocessen än tidigare. Vi anser att förslaget är allt för detaljerat och snarare begränsar än stimulerar handläggarens möjligheter till samverkan.

Landstinget, försäkringskassan, länsarbetsnämnden och kommunerna försöker finna samarbetsformer som utgår från den enskildes behov och är flexibla. RRV:s förslag riskerar att motverka en sådan handläggningsordning. Rekommendationerna borde visa vad man vill uppnå. Hur det sker är en lokal fråga.

Rapporten konstaterar att de aktörer som förutom socialförsäkringsadministrationen kan tänkas ha huvudansvaret för bilstödsärenden är Vägverket, landstingen och primärkommunerna. Landstinget delar utredningens uppfattning att bilstödet även i fortsättningen ska vara ett statligt ansvar med försäkringskassan som ansvarig myndighet.

Beslut

Yttrande enligt beredningens förslag avges.

§ 105

Finansiering av vårdavtal i Piteå

Dnr 558-99

Ärendebeskrivning

Enligt de regler landstingsfullmäktige fastställt beslutar respektive direktion/nämnd om vårdavtal. För finansiering av avtal ska direktion/nämnd överlägga med landstingsstyrelsen.

Piteå sjukvårdsförvaltning har begärt finansiering av vårdavtal med Piteå Sjukgymnastik, genom överföring av medel från landstingsstyrelsens anslag för privat vårdverksamhet. Framställningen behandlades av landstingsstyrelsen i september 1998, § 155. Beslutet blev att storleken på ramjusteringen skulle prövas i Landstingsplan 1999, vilket dock inte skedde.

Kostnaden för vårdavtalet beräknas till 5,54 mkr per år.

Beredningens förslag

- 1 Piteå sjukvårdsförvaltning tillförs 5,54 mkr per år ur landstingsstyrelsens anslag för privat vårdverksamhet, med möjlighet till justering på grund av ändringar i den nationella taxan för privat sjukgymnastikverksamhet. För 1999 reduceras summan med redan utbetald ersättning till Piteå Sjukgymnastik.
- 2 Ersättningen till Piteå Sjukgymnastik utbetalas av Landstingsservice, administrativ service, som fakturerar Piteå sjukvårdsförvaltning för avtalet från och med det datum avtalet börjar gälla.
- 3 Förvaltningens budgetram justeras fr o m 1999 med överfört belopp. Beloppet återförs till landstingsstyrelsen om vårdavtalet upphör eller om vårdavtal inte kan tecknas.
- 4 Ej utnyttjad del av överfört belopp återförs till landstingsstyrelsen 31 december respektive år innan nya medel överförs till förvaltningen.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

§ 106

Finansiering av tjänsteköp av utbildningsplatser

Dnr 269-99

Ärendebeskrivning

Verksamhetschefen vid Arvidsjaur's vårdcentral har i skrivelse till direktionen för Piteå sjukvårdsförvaltning påtalat att behovet av distansutbildning för sjuksköterskor är stort i detta område.

Som kompetenshöjande åtgärd har bland annat fem undersköterskor vid vårdcentralen via kunskapslyftet läst kärnämnen för att skaffa sig behörighet att söka sjuksköterskeutbildning.

Piteådirektionen hemställer att landstingsstyrelsen beviljar och finansierar tjänsteköp av fem utbildningsplatser av vårdhögskolan med förläggning till gymnasieskolan i Arvidsjaur.

Beredningens yttrande och förslag

Vårdhögskolan i Boden utökar antalet utbildningsplatser fr o m hösten 1999. Utökningar utöver detta måste finansieras av respektive sjukvårdsförvaltning. Beredningen föreslår därför landstingsstyrelsen att fatta följande beslut:

Framställningen avslås.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

§ 107

Gemensam infrastruktur för datakommunikation mellan landstingen i norra sjukvårdsregionen

Dnr 520-99

Ärendebeskrivning

Samverkansnämnden, § 5-98, rekommenderade regionlandstingen att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att samordna IT-kommunikation av gemensam natur i regionen. Landstingsstyrelsen, § 108-98, antog rekommendationen. Gruppen, kallad Fyrnät-gruppen, har kommit med förslag till etablering av gemensam infrastruktur för datakommunikation mellan landstingen i norra sjukvårdsregionen.

Gruppen konstaterar att nuvarande regionala nätverk främst används till elektronisk post, intranät-/internetåtkomst från sjukhus och vårdcentraler, åt-

komst av centrala system, t ex ekonomi- och personalsystem, teleradiologi mellan sjukhus och vårdcentraler samt viss kommunikation mellan medicinska system, t ex elektroniska remisser och svar.

Kommunikationsbehovet är störst mellan respektive länssjukhus och universitetssjukhuset. Flera olika tekniker används i dagsläget som kommunikationslösningar, t ex Internet, ISDN, telefon och telefax. Det finns flera fördelar med ett enhetligt nät. Förutom att man får en standardiserad kommunikation ges bl a möjligheter till en mängd gemensamma informationstjänster.

Gruppen föreslår att arbetet delas upp i tre projekt med målet att regionlandstingens nätverk sammankopplas på ett enhetligt sätt. I det första projektet ska följande befintliga tillämpningar och tjänster utnyttja det gemensamma nätverket:

- Överföring av coronarangiografi från Sundsvall till Umeå.
- Ultraljudsbilder från Gällivare och Östersund till Umeå.
- Digitalt EEG från Sunderbyn till Umeå.
- Teleradiologi mellan samtliga sjukhus i regionen.

Driftkostnaden för ett gemensamt nät med nödvändig kapacitet beräknas till ca 100 000 kr per år och landsting.

Samverkansnämnden, § 30-99, rekommenderar regionlandstingen att godkänna start av projekt 1 med angiven projektorganisation och att bidra med tillsammans 600 000 kr från år 2000 för den gemensamma projektbudgeten att fördelas i förhållande till respektive landstings folkmängd, d v s Norrbotten 173 300 kr, Västerbotten 171 500 kr, Jämtland 87 600 kr och Västernorrland 167 600 kr.

Beredningens förslag

- 1 Rekommendationen antas och 173 300 kr avsätts för ändamålet.
- 2 Pengarna anvisas ur anslaget för oförutsedda utgifter.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

§ 108

Grundutbildning av en grupp på ytterligare 30 sjuksköterskor

Dnr 592-99

Ärendebeskrivning

Landstingsfullmäktige har i Landstingsplan 1999 uppdragit åt landstingsstyrelsen att i samarbete med kultur- och utbildningsförvaltningen arbeta vidare för att utöka antalet utbildningsplatser på sjuksköterskeutbildningen vid Vårdhögskolan i Boden.

Förslag föreligger nu om att genomföra grundutbildning av en grupp på ytterligare 30 sjuksköterskor med start höstterminen 1999. Den totala kostnaden beräknas till ca 6 mkr.

Beredningens förslag

- 1 Förslaget bifalls.
- 2 För finansiering av 1999 års kostnader tillförs kultur- och utbildningsförvaltningen 1 mkr.
- 3 Pengarna anvisas ur anslaget för oförutsedda utgifter.
- 4 Återstående finansiering prövas vid beredningen av förslag till Landstingsplan 2000.

Beslut

Beredningens förslag bifalls.

Bilaga

1

Delegationsbeslut inom Sunderbyprojektet

Enligt särskild förteckning (dnr 6-99).

2

Övriga delegationsbeslut

Ordföranden har:

- Beslutat om försäljning av två bostadsrättslägenheter i Kiruna (dnr 447-99).
- Beslutat om återlämning av en bostadsrättsvilla i Kalix (dnr 448-99).

Personaldirektören har:

- Förhandlat med Vårdförbundet och Kommunal Norrbotten om extra kompensation till vårdpersonal under semesterperioden, varvid överenskommelse träffats (dnr 13-99).
- Träffat avtal med personalorganisationerna i löneöversynsförhandlingar för 1998 (dnr 13-99).

3

Protokoll

Primärvårdsnämnden i Boden	1999-05-04
Försörjningsnämnden	1999-05-10
Tandvårdsnämnden	1999-05-20
Gällivaredirektionen	1999-06-04

4

Övrigt

Länsrätten har avslagit överklagandet av landstingsfullmäktiges beslut den 26 mars 1997 om ansvarsfrihet för 1996 och godkännande av årsredovisningen för 1996 (dnr 539-97).